

de nadere ontwikkeling van de gratia specialis. Om het saisissante punt onmiddellijk te grijpen beginnen we met Gen. 9 vs. 9, 10 vgg.; immers, wanneer we dit vaste uitgangspunt helder inzien, kunnen we het voorafgaande beoordeelen.

Vs. 9. *Maar Ik, ziet, Ik richi mijn verbond op met u, en met uw zaad na u*, d. w. z. met alle tegenwoordig levende menschen.

Vs. 10, *en met alle levende ziel die met u is enz.* Met „levende ziel” hier niet bedoeld Sem, Cham en Japheth met hun gezinnen, maar van het gevogelte tot het gedierte toe. Hier is dus sprake van een verbond Gods dat zich uitstrekt :

1° over alle menschen,

2° over alle levende ziel, d. i. over al het gedierte.

Die twee worden nog eens saamgenomen in de woorden : „*van allen, die uit de ark gegaan zijn tot al het gedierte der aarde toe.*”

In vs. 11 ligt het *cardinale* punt, waarin de Gratia communis onmiddellijk ons als feit geopenbaard wordt. Hier is niet overdrachtelijk maar zoo beslist mogelijk sprake van een genadeverbond Gods, want het is een reddend verbond, dat de aarde niet meer door een vloed zou *verdelgd* worden. Het is ook niet een genadeverbond, dat alleen met de uitverkorenen wordt aangegaan, maar een *cosmisch* genadeverbond, d. w. z. dat met den geheelen κόσμος gesloten wordt, immers, hier treedt God de Heere foederatief in een bepaalde verbondsgenade met alles, wat er cosmisch in de schepping bestaat. Zoo spreekt het vanzelf, dat hier alleen gratia communis geopenbaard wordt.

Schandelijk verzuim is het dan ook, wanneer we zien, hoe de Christenen hiermede zoo weinig rekening hebben gehouden.

Dat de κόσμος op dit oogenblik nog bestaat, is de vrucht van dit genadeverbond. Was die genade niet tusschenbeide gekomen, dan zou ook deze aarde verdelgd zijn als de eerste. Gen. 9 vs. 12 laat niet den minsten twijfel toe, en drukt zoo positief mogelijk uit, dat alle menschelijke ontwikkeling en het geheele bestand der dingen vrucht en uitvloeisel is van dezen verbondsvorm, door God in plena forma aan Noach gegeven.

Na nu duidelijk te hebben ingezien, dat praegnante sensu die verbondsgenade daar vaststaat, keeren we terug tot de vorige hoofdstukken om na te gaan welke sporen van die cosmische genade we daar vinden en wel tot Gen. 3.

In Gen., cap. 1 en 2, kan natuurlijk daarom van geen gratia communis sprake zijn, omdat in die hoofdstukken nog geen sprake is van zonde en waar geen zonde is, daar kan geen gratia zijn.

Het eenige punt, waarop in Gen. 2 in verband met wat wij te bespreken hebben, de aandacht moet gevestigd, is vs. 15.